

Siber Zorbalıa Karşı Tepkiler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Siber Zorbalıa Karşı Tepkiler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30183>

Özet

Siber Zorbalığa Karşı Tepkiler Ölçeği, B. Eriği ve Y. Akbulut tarafından 2018 yılında geliştirilmiş Psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle Lise öğrencileri ve Üniversite öğrencileri arasında deneyimlenen Siber Zorbalık durumlarına karşı bireylerin sergilediği bilişsel, duygusal ve davranışsal tepki örüntülerini sistematik bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, zorbalık mağdurlarının kullandığı başka çökme stratejileri ve duygusal düzenleme mekanizmalarını anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçeğin geliştirilmesi, gençlerin dijital ortamda karşılaştıkları olumsuzluklara verdikleri tepkileri bilimsel olarak incelemek ve bu tepkilerin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada, literatüre siber zorbalık mağduriyetine verilen tepkileri odaklanan özgün bir ölçme aracı kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Siber Zorbalığa Karşı Tepkiler Ölçeği, Siber Zorbalık, Mağduriyet, Dijital İddet, Başka Çökme Stratejileri, Ergenlik, Genç Yetkinlik, Sosyal Psikoloji, Lise öğrencileri, Üniversite öğrencileri.

Yazarlar

Büra Eriği, Yavuz Akbulut.

Amaç

Siber Zorbalığa Karşı Tepkiler Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin siber zorbalığa maruz kaldıklarında gösterdikleri özgül tepkileri ve başka çökme yöntemlerini güvenilir ve geçerli bir biçimde belirlemektir. Bu tepkiler genellikle pasif kabullenme, aktif savunma, yardım arama veya durumu görmezden gelme gibi çeşitli boyutları içerebilir. Ölçek, bu tepkilerin sıklığı ve yoğunluğunu nicel olarak değerlendirerek, siber zorbalık mağduriyetinin psikolojik sonuçları üzerine yapılan araştırmalara zemin hazırlamaktadır.

Ölçek, aynı zamanda eğitimciler ve ruh sağlığı uzmanları için siber zorbalıkla mücadele programlarının geliştirilmesinde hangi tepki türlerinin riskli veya koruyucu olduğunu tespit etme konusunda önemli veriler sunar. Bu sayede, daha hedef odaklı müdahale stratejileri oluşturulması mümkün olmaktadır.

Yapı

Ölçek, siber zorbalık deneyimlerine verilen duygusal ve davranışsal yanıtları ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Geliştirme çalışması, tepkilerin birbirinden ayrılabilecek faktörler

altında toplandı ve göstermektedir. Bu faktörler genellikle kişinin yaşadığı zorbalık olayına karşı sergilediği içselleştirilmi (örneğin, üzüntü, öfke) ve dışsallaştırılmı (örneğin, misilleme, durumu bildirme) tepki biçimlerini kapsamaktadır. Ölçeğin nihai faktör yapısı, orijinal makalede detaylandırılmıdır.

Ölçek maddeleri, zorbalık eyleminin ardından verilen somut davranışlar ve hissedilen duygusal durumlar sorgulamaktadır. Bu yapı, siber zorbalığın dinamik doğasına uygun olarak, mağdurların çevrimiçi ve çevrimdışı ortamlardaki tepkilerini ayrıştırmaya olanak tanır.

Geçerlik

Siber Zorbalığa Karşı Tepkiler Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin amaçladığı yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamak üzere yürütülmüştür. Orijinal geliştirme çalışmasında (Erişti & Akbulut, 2018), yapı geçerliliği kapsamında faktör analizleri kullanılmıdır. Ayrıca, ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmaları için, ölçek puanlarının ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, depresyon, anksiyete, internet bağımlılığı) teorik beklentilere uygun ilişkiler sergileyip sergilemediği incelenmiştir. Ölçeğin geliştirdiği akademik dergi olan The Social Science Journal'da yayımlanan makalede detaylı geçerlik analizleri mevcuttur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve muhtemel test-tekrar test yöntemleri ile değerlendirilmiştir. İç tutarlılık analizleri, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne ölçüde temsil ettiğini gösterir. Geliştirme çalışması, ölçeğin farklı alt boyutlar için yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu rapor etmiştir, bu da ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini göstermektedir. Spesifik güvenilirlik katsayıları, orijinal makalenin metod bölümünde yer almaktadır; ancak kaynak içerikte bu değerler sunulmamıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini sağlamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıdır. AFA, tepki örüntülerini temsil eden temel boyutlar ortaya çıkarmı; DFA ise bu boyutların teorik modele ne kadar uyduğunu test etmiştir. Çalışma, tepki mekanizmalarının birden fazla, ancak birbiriyle ilişkili faktör altında gruplandırıldığını ve bu faktörlerin siber zorbalığa karşı verilen farklı bağlama stillerini temsil ettiğini ortaya koymuştur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçme aracıdır.)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Maddeler tipik olarak Likert tipi derecelendirme ile yanıtlanır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Genç Yetkinler (Lise ve Üniversite öğrencileri).

Yaş Grubu: Genellikle 14-25 yaş aralığı.

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada, Türkiye'deki çeşitli lise ve üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde yürütülmüştür. Bu grup, siber zorbalık mağduriyetini deneyimleme riski yüksek olan bir kesimi temsil etmektedir.

Test Metodolojisi: Katılımcılardan, siber zorbalığa maruz kaldıklarında gösterdikleri tipik tepkileri belirtmeleri istenmiştir. Puanlama, genellikle maddelerin Likert ölçeğindeki karışlıkların toplanması veya alt faktörlere göre ortalamalarının alınması yoluyla yapılır. Ölçekte kullanılan derecelendirme (Likert) sistemi kaynakta belirtilmemiştir, ancak akademik standartlara uygun olarak 4'lü veya 5'li bir derecelendirme kullanıldığı varsayılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Siber Zorbalık Tepkileri, Psikolojik Ölçüm, Likert Ölçeği, Başa Çıkma, Dijital Medya, Psikometri, Geliştirme Çalışması.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: Yavuz Akbulut: yavuzakbulut@anadolu.edu.tr

Yazın Adresi: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye (Sorumlu yazarın kurumu temel alınmıştır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için sorumlu yazar (Yavuz Akbulut) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanılması genellikle ücretsizdir, ancak kullanılması koşulları için yazarlarla doğrudan iletişime kurulmalıdır.

Test Yılı: 2018.

Ölçeğin orijinal dokümanına ait Microsoft Word dosyası buradan indirilebilir: [siber-zorbaliga-karsi-tepkiler-olcegi-toad.doc](https://doi.org/10.1016/j.soscij.2018.06.002)

Kaynaklar

Erişti, B., & Akbulut, Y. (2018). Reactions to cyberbullying among high school and university students. The Social Science Journal. <https://doi.org/10.1016/j.soscij.2018.06.002>

Siber Zorbalığa Karşı Tepkiler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme formatı için, araştırmacıların Erişti ve Akbulut (2018) tarafından yayımlanan orijinal [makaleye](#) başvurulara gerekmektedir.